

СВІТОВИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З НЕЛЕГАЛЬНОЮ МІГРАЦІЄЮ

Постановка проблеми. Нелегальна міграція є надзвичайно важливим соціально-економічним процесом, який впливає на велику кількість аспектів життя країни, насамперед — на національну безпеку і економічний розвиток. Військові конфлікти на території Близького Сходу спричинили небачений до сьогодні приплив мігрантів на територію Європейського Союзу і країн Північної Америки. Ситуація ускладнюється тим, що потоки міжнародної міграції залишаються важко контролюємими, а посилення обмежувальних заходів щодо легальних мігрантів лише призводить до підвищення рівня нелегального переміщення осіб. Для України ця тематика є надзвичайно важливою через географічне місцезнаходження держави, а також через слабку захищеність державних кордонів через безвізовий режим з країнами Європейського Союзу, що потенціально може призвести до припливу мігрантів на територію України.

Виклад основного матеріалу. Політика Європейського Союзу протягом останніх десятиріч була спрямована на полегшений приплив мігрантів на територію Європи та на вільне переміщення робочої сили. Останнім часом ця політика почала давати серйозний збій. Багато вихідців з країн Близького Сходу не хочуть вчити мову приймаючої країни, селяться в анклавів, які нерідко криміналізуються. Крім того, більшість мігрантів є мусульманами, а тому вони прагнуть нав'язати свої культурні та релігійні особливості: вже надходили пропозиції ввести в законодавство ряду європейських країн норми шаріату. Відбувається зростання рівня терористичної загрози через в'їзд під виглядом трудових мігрантів або біженців із зони військових дій агентів радикальних ісламських угруповань, таких як “Ісламська держава”, “Фронт ан-Нусра”, “Джунд аш-Шам”, тощо. Це вже призвело до ряду жорстоких терористичних актів у деяких країнах Європейського союзу та США і викликало необхідність не тільки удосконалення прикордонного контролю, а й імплементації серйозних структурних перебудов в міграційних службах.

Політика вільного переміщення робочої сила призвела до того, що погано прораховувалося, яка кількість трудових мігрантів необхідна для підтримки економіки: мігрантів виявляється часом значно більше, ніж потрібно. Вони нерідко влаштовуються на роботу нелегально, на низьку зарплату з укріттям податків, що руйнує природну конкуренцію на ринку праці і криміналізує економіку.

Все це, природньо, не сприяє позитивним настроям в суспільстві. Наприклад, нещодавнє опитування, проведене у Великобританії, показало, що близько 47% мешканців країни категорично проти іммігрантів з країн, які не входять до Євросоюзу. Схвалюють міграцію лише близько 20%. При цьому 52% респондентів вважають, що мусульмани створюють величезні проблеми для країни. Об'єднуються в протидію нелегальним переміщенням Італія та Австрія, які планують посилити боротьбу проти осіб, які перебувають в цих країнах без

відповідних документів, а також зі злочинністю на спільному кордоні двох країн. Сьогодні міграційна політика в деяких країнах реалізується через систему планування (квотування) чисельності іммігрантів. З метою підвищення економічної ефективності імміграції вводяться спеціальні системи відбору іммігрантів: система преференцій в США, а також бальна система відбору, яка використовується в Канаді та Австралії. Сучасні зміни в імміграційному законодавстві даних країн переслідують декілька цілей. По-перше, вони спрямовані на підвищення економічної ефективності імміграції. Паралельно, в приймаючих країнах розвиваються різні програми сприяння швидкій інтеграції іммігрантів.

Вивчення світового досвіду показує, що обмежувальні імміграційні заходи активно почали вводитися в період фінансово-економічної кризи. У більшості країн Європи накладена заборона на імпорт некваліфікованої робочої сили. Боротьба з нелегальною міграцією та зайнятістю в даний час, поряд з лібералізацією в'їзду для осіб з високими професійними якостями, становить один з головних напрямків імміграційної політики розвинених країн світу. Однак значний арсенал засобів цієї боротьби використовується країнами по-різному. Але в цілому, експерти в області боротьби з нелегальною міграцією сходяться в одному: немає єдиного універсального засобу попередження нелегальної міграції. Для боротьби з нею використовується вся система доступних засобів.

В цілому, заходи проти нелегальної міграції можна розділити на п'ять категорій:

1. Зміцнення кордонів, в тому числі із застосуванням комп'ютерних технологій, а також проведення відповідної візової політики.

2. Заходи, щодо посилення санкцій проти організаторів нелегальної міграції. Все більше країн відповідно до Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності, розглядають ці злочини в рамках кримінального кодексу. Передбачені суворі міри покарання, зокрема у Великобританії до 14 років позбавлення волі, в Канаді - до довічного ув'язнення.

3. Посилення контролю за перебуванням іноземних громадян, а саме контроль за ринком праці, більш суворі перевірки шлюбів на предмет їх фіктивності, тощо.

4. Міжнародне співробітництво у сфері протидії незаконній міграції, а саме договори щодо спільної охорони кордонів.

5. Посилення процедур депортації нелегальних іммігрантів. Процес депортації є одним із головних заходів впливу на нелегальних мігрантів. Однак цей захід має іноді зворотний негативний ефект. Загроза депортації змушує нелегальних мігрантів ретельніше ховатися, через що вони потрапляють у велику залежність від роботодавців або контрабандистів. До того ж депортація - це дорога міра, тому чисельність депортованих і чисельність затриманих нелегальних мігрантів значно різняться.

Таким чином, європейські тенденції досить зрозумілі. Міграційні потоки починають жорсткіше контролюватися з метою їх зменшення, і різко посилюється боротьба з нелегальною міграцією.

Висновки. Нелегальні переміщення осіб — одна з головних світових соціально-економічних проблем останніх років. Україна на сьогоднішній день не зіштовхнулася з цією проблемою так жорстко як західні країни, а отже зараз доцільно впроваджувати політику попередження нелегальної міграції. Для цього необхідний комплексний підхід та більш детальна розробка міграційної концепції, а також впровадження заходів щодо посилення контролю за державним кордоном.

Література:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності // Прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року.

2. Тихонова Людмила Ефимовна, Антоненко Игорь Владимирович, Нелегальная миграция: мировой опыт и его применение в Республике Беларусь // Региональная экономика и управление: электронный научный журнал.

3. Балашова Т.Н. Национальный интерес и национальная безопасность в контексте миграции населения: взаимосвязь и взаимодействие. [Электронный ресурс] // 11K1_: <http://www.recoveryfiles.ru/laws.php?ds=3170>.